

Sygn. akt I CSK 147/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner (przewodniczący)

SSN Marian Kocon

SSN Marta Romańska (sprawozdawca)

Protokolant Justyna Kosińska

w sprawie z powództwa Stowarzyszenia Autorów ZAiKS w Warszawie
przeciwko R. sp. z o.o. w W.
o zobowiązanie do udzielenia informacji,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 20 grudnia 2017 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w W.
z dnia 13 października 2016 r.,

- 1) oddala skargę kasacyjną;**
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód - Stowarzyszenie Autorów ZAiKS w Warszawie wniósł o zobowiązanie R. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. do udzielenia - w terminie 14 od wydania wyroku - informacji o liczbie zwielokrotnionych i wprowadzonych do obrotu handlowego w okresie od 6 maja 1999 r. do dnia wniesienia pozwu w sprawie o zapłatę egzemplarzy nośników dźwięku oraz obrazu 58 filmów o oznaczonych tytułach, w których wykorzystano utwory z repertuaru strony powodowej - słowne, muzyczne, słowno-muzyczne, choreograficzne i pantomimiczne z podaniem w szczególności: a) informacji o wszystkich sposobach rozpowszechniania nośnika obrazu oraz dźwięku, b) ilości, w jakiej zostały zwielokrotnione nośniki obrazu i dźwięku, c) cen detalicznych, po jakich sprzedawane były czasopisma, do których dołączany był nośnik obrazu i dźwięku, d) cen detalicznych, za jakie sprzedawane były czasopisma, e) informacji o wpływach pozwanego związanych z rozpowszechnianiem czasopism, w szczególności z tytułu zamieszczenia reklam i sponsoringu, barteru, artykułów umieszczanych w tych czasopismach, także o charakterze promocyjnym bez względu na sposób opłacenia zamieszczenia tych tekstów, i bez względu na to, czy autorami artykułów byli pracownicy pozwanego czy też osoby z zewnątrz, f) informacji o innych wpływach w związku z produkcją i rozpowszechnianiem spornych czasopism z nośnikami i samych nośników. Żądanie to zostało zgłoszone w piśmie z 6 maja 2009 r., złożonym w toku postępowania o zapłatę wynagrodzenia za reprodukcję utworów audiowizualnych na egzemplarzu przeznaczonym do osobistego użytku, dochodzonego przez powoda na podstawie art. 70 ust. 2¹ pkt 4 ustawy z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (aktualny tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 880; dalej: „p.a.p.p.”).

Pozwany [...] wniósł o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z 10 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy zobowiązał pozwanego do udzielenia powodowi - w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku - odnoszących się do wymienionych w nim 58 filmów i obejmujących okres od 6 maja 1999 r. do 6 maja 2009 r. informacji o: a) liczbie zwielokrotnionych oraz wprowadzonych do obrotu handlowego nośników dźwięku i obrazu; b) wszystkich sposobach ich rozpowszechniania; c) cenach detalicznych czasopism w wariantach

z załączonym nośnikiem i bez nośnika; d) wszystkich wpływach pozwanego związanych z rozpowszechnianiem czasopism, w tym z tytułu zamieszczania reklam, sponsoringu oraz barteru artykułów w spornych czasopismach o charakterze promocyjnym bez względu na sposób opłacenia zamieszczenia takich tekstów i bez względu na to, czy ich autorami byli pracownicy pozwanego czy osoby z zewnątrz. W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy powództwo oddalił.

Sąd Okręgowy ustalił, że na podstawie decyzji Ministra Kultury i Sztuki z 1 lutego 1995 r., zmienionej decyzją z 23 października 1998 r., powód uzyskał zgodę na zarządzanie prawami autorskimi do utworów słownych, muzycznych, a także słowno-muzycznych, choreograficznych, scenicznych i sceniczno-muzycznych na wielu polach ich eksploatacji, w tym w zakresie zwielokrotniania utworów tego rodzaju oraz ich wprowadzania do obrotu. Decyzją z 5 maja 2000 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zatwierdził tabele stawek wynagrodzeń za korzystanie z utworów w repertuarze objętym zarządzeniem powoda, z których wynika, że za zwielokrotnianie utworów na nośnikach dźwięku i obrazu ustalone zostało wynagrodzenie w stawce 8% ceny oferowanej w katalogu producenta w sprzedaży hurtowej nośnika.

W okresie od 6 maja 1999 r. do 6 maja 2009 r. pozwany jako wydawca prasowy wprowadził do obrotu tytuły prasowe wraz z egzemplarzami 58 utworów audiowizualnych stanowiących wyprodukowane w Polsce oraz w innych krajach filmy. Nie uiścił jednak dodatkowego wynagrodzenia, którego powód dochodzi przed Sądem Okręgowym w W. w sprawie XXI C .../08, z której roszczenie oparte na art. 105 w zw. z art. 70 ust. 2¹ pkt 4 p.a.p.p. zostało wyłączone do osobnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy uznał, że legitymacja czynna powoda do dochodzenia roszczenia wynika z art. 105 oraz art. 70 ust. 2¹ pkt 4 p.a.p.p. i - na mocy art. 5 aktu paryskiego konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich oraz artystycznych - dotyczy zarówno repertuaru współtwórców krajowych autorów audiowizualnych, jak i twórców zagranicznych.

Zdaniem Sądu Okręgowego, uprawnienie do dodatkowego wynagrodzenia określone w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 p.a.p.p. dotyczy prawa o charakterze bezwzględny, do którego znajduje zastosowanie art. 18 ust. 2 p.a.p.p. Pozwany -

jako wydawca czasopism, które były rozpowszechniane na rynku z egzemplarzami filmów wymienionych w żądaniu pozwu - uzyskiwał korzyści z ich reprodukcji, jak też rozpowszechniania. Za korzystającego z tych utworów nie można bowiem uznać wyłącznie podmiotu dokonującego technicznej czynności reprodukcji utworu audiowizualnego, który z niego nie korzysta, lecz tylko wytwarza kolejne egzemplarze nośnika.

Dane, o których udostępnienie powód zabiegał w ramach roszczenia informacyjnego Sąd Okręgowy uznał za przydatne do określenia kwoty należnego wynagrodzenia, którego powód dochodzi w osobnej sprawie za okres dziesięciu lat wstecz od 6 maja 2009 r. Informacjami niezbędnymi do ustalenia wynagrodzenia przewidzianego w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 p.a.p.p. są m.in. dane o wielkości nakładu czasopisma oraz cenie, w jakiej było oferowane przez pozwanego dystrybutorom prasy z nośnikiem każdego z 58 filmów. Prawdopodobne bowiem jest, że cena konkretnego nośnika utworu audiowizualnego odpowiada różnicy pomiędzy ceną gazety z nim, a ceną tej samej gazety bez niego. Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia powództwa jedynie w części dotyczącej danych o „innych wpływach w związku z produkcją i rozpowszechnianiem czasopism z nośnikami i nośników”.

Wyrokiem z 13 października 2016 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego.

Sąd Apelacyjny zaakceptował ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego. Za bezzasadny uznał zarzut wadliwego zastosowania przez ten Sąd pouczenia przewidzianego w art. 5 k.p.c. co do konieczności określenia okresu objętego obowiązkiem informacyjnym. W tej formule zmierzało ono bowiem do usunięcia braku formalnego zgłoszonego żądania stosownie do art. 130 § 1 k.p.c. w zw. z art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c. Za bezzasadne uznał też zarzuty naruszania art. 105 ust. 1 i art. 70 ust. 2¹ pkt 4 w zw. z art. 105 ust. 2 p.a.p.p. Przyjął, że roszczenie powoda nie pozostaje w związku z działalnością gospodarczą i przedawnia się w terminie dziesięciu lat, jak to wyjaśnił Sąd Najwyższy w niepublikowanych wyrokach z 17 listopada 2011 r., III CSK 30/11 i z 27 listopada 2015 r., I CSK 956/14.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że prawo do dodatkowego wynagrodzenia przewidziane w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 p.a.p.p. ma charakter bezwzględny, jak

i pozostałe prawa objęte zarządkiem powoda. Tak też przyjął Sąd Najwyższy w wyroku z 17 września 2014 r., I CSK 621/13 (niepubl.). Z art. 70 ust. 3 p.a.p.p. wynika, że wynagrodzenie określone w art. 70 ust. 2 p.a.p.p., w tym również z tytułu reprodukcji utworów audiowizualnych na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego, powinno zostać wypłacone „za pośrednictwem właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi”. Niezależnie więc nawet od oceny charakteru prawnego tego wynagrodzenia, legitymacja czynna organizacji w sprawie o jego zapłatę nie może budzić wątpliwości, jak też uprawnienie dotyczące roszczenia informacyjnego, za którego pomocą organizacja może określić właściwą wysokość wynagrodzenia.

Za wystarczające do uwzględnienia powództwa w zakresie żądania udzielenia powodowi informacji także o reklamach zamieszczanych w gazetach sprzedawanych wraz z filmami Sąd Apelacyjny uznał powołanie się przez powoda na prawdopodobną tezę, że zwiększenie popytu na czasopisma wydawane przez pozwanego przez załączenie do niektórych z nich utworów audiowizualnych mogło mieć wpływ na wysokość przychodów uzyskiwanych przez pozwanego z reklam zamieszczonych w tych czasopismach ze względu na możliwość nabycia przez czytelników tych utworów po cenach konkurencyjnych w stosunku do wydatków, które musieliby ponieść, aby nabyć taki sam utwór w ramach samodzielnej jego sprzedaży. Sąd Apelacyjny przyjął, że w tym zakresie wystarczyło odwołanie się do zgodnego ze stanem ogólnej wiedzy rynkowej i ekonomicznej przypuszczenia, że przychody pozwanego ze sprzedaży reklam w czasopismach z filmami mogły zostać zwiększone. Nie jest przy tym konieczne czynienie w tym zakresie dokładnych ustaleń, gdyż te można będzie poczynić na podstawie informacji pozyskanych od pozwanego.

Sąd Apelacyjny uznał roszczenie informacyjne za uzasadnione nie tylko z uwagi na konieczność pozyskania danych o reprodukcji i wprowadzaniu przez pozwanego na rynek utworów audiowizualnych zarówno polskich, jak i zagranicznych, a podstawą do takiej oceny był art. 5 pkt 1¹ i 4 p.a.p.p. oraz art. 5 aktu paryskiego konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych, jak też art. 2 ust. 2 międzynarodowej konwencji o ochronie wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego z 13 października 2016 r. pozwany zarzucił, że orzeczenie to zostało wydane z naruszeniem: - art. 105 ust. 2 p.a.p.p. przez błędną wykładnię skutkującą zobowiązaniem strony pozwanej do udzielenia informacji, które nie są niezbędne do określenia wysokości dochodzonych przez powoda wynagrodzeń oraz przez jego błędne zastosowanie; - art. 47 w zw. z art. 105 ust. 2 p.a.p.p. i art. 86 § 1 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (aktualnie tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 201) przez ich pominięcie skutkujące zobowiązaniem pozwanego do udzielenia informacji za dziesięcioletni okres, chociaż nie ma on obowiązku przetrzymywania przez tak długi okres jakiegokolwiek dokumentacji związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą; - art. 118 k.c. przez błędne zastosowanie i uznanie, że roszczenia powoda nie uległy przedawnieniu; - art. 70 ust. 3 w zw. z art. 70 ust. 2¹ pkt 4 oraz art. 104 ust. 1 p.a.p.p. poprzez błędną wykładnię i uznanie, że powód jako właściwa organizacja zbiorowego zarządzania jest uprawniony do wykonywania „innego uprawnienia” przewidzianego w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 p.a.p.p., które nie zostało objęte zezwoleniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz że uprawnienie do wynagrodzenia określone w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 p.a.p.p. jest zaliczone do praw bezwzględnych - podstawowych praw autorskich; art. 105 ust. 1 p.a.p.p. przez błędną wykładnię i uznanie, że domniemanie z art. 105 ust. 1 p.a.p.p. odnosi się do repertuaru zagranicznego oraz że obejmuje ono swoim zakresem wynagrodzenie określone w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 p.a.p.p.

Pozwany zarzucił też, że zaskarżony wyrok został wydany z naruszeniem prawa procesowego, to jest: - art. 378 § 1 k.p.c. przez błędne uznanie, że podniesienie przez pozwanego na etapie składania apelacji zarzutu naruszenia art. 6 k.c. przez Sąd Okręgowy jest spóźnione; - art. 5 k.p.c. przez błędną wykładnię i przyjęcie, że pouczenie przez Sąd Okręgowy profesjonalnego pełnomocnika powoda o dodatkowych elementach, jakie powinny znaleźć się w żądaniu pozwu, aby powództwo mogło zostać uwzględnione, stanowiło *de facto* wezwanie do usunięcia braków formalnych pozwu.

Pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

Powód wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Roszczenia służące ochronie majątkowych praw autorskich dochodzone są przed sądem powszechnym, w postępowaniu cywilnym, z zachowaniem właściwych mu zasad, w tym odnoszących się do rozkładu ciężaru dowodu, a to oznacza, że na powodzie spoczywa obowiązek wykazania okoliczności doniosłych zarówno ze względu na zasadę, jak i wysokość tych roszczeń. Ułatwieniem dochodzenia roszczeń o wynagrodzenia i opłaty za korzystanie z utworów objętych ochroną prawa autorskiego jest przewidziane przez ustawodawcę w art. 105 ust. 2 p.a.p.p. roszczenie informacyjne, którego charakter został przez Sąd Najwyższy objaśniony m.in. w uchwale z 17 września 2009 r., III CZP 57/09 (OSNC 2010, nr 4, poz. 49) i wyroku z 17 września 2014 r., I CSK 621/13 (niepubl.). Roszczenie to zmierza do pozyskania przez uprawniony podmiot informacji, dzięki którym będzie mógł podjąć decyzję co do istnienia podstaw do dochodzenia roszczeń zmierzających do zasądzenia wynagrodzeń i opłat od osób korzystających z praw autorskich oraz co do granic, w jakich może tych świadczeń dochodzić i sposobu wykazania zasadności roszczeń o zapłatę, które sformułuje. Podmiot uprawniony do zgłoszenia roszczenia informacyjnego może z nim wystąpić zanim jeszcze podejmie decyzję o dochodzeniu zasądzenia świadczenia, co wydaje się działaniem najbardziej racjonalnym, gdyż pozyskane informacje mogą być podstawą decyzji nie tylko o tym, czy istnieją podstawy do zgłoszenia tych roszczeń, ale i do wyznaczenia ich granic. Formalnie nie ma jednak przeszkód do dochodzenia roszczenia informacyjnego równoległe z żądaniem zasądzenia wynagrodzeń i opłat, do ubiegania się o które upoważnia prawo autorskie (por. wyroki Sądu Najwyższego z 27 września 2013 r., I CSK 696/12, OSNC 2014, nr 6, poz. 66, z 6 lipca 2016 r., IV CSK 653/15, OSNC 2017, nr 5, poz. 59, z 27 września 2013 r., I CSK 696/12, OSNC 2014, nr 6, poz. 66).

W niniejszej sprawie powód wystąpił z roszczeniem informacyjnym już w toku postępowania o zasądzenie wynagrodzenia za korzystanie w określony sposób z utworów objętych ochroną prawnoautorską, a uczynił to w piśmie złożonym w sprawie o zasądzenie świadczenia. To dodatkowo zgłoszone roszczenie zostało wyłączone do odrębnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, czemu oczywiście musiało towarzyszyć zarządzenie jego sprecyzowania przez powoda

w sposób, który nie będzie wywoływał wątpliwości co do jego granic. W warunkach, gdy roszczenie informacyjne funkcjonowało jako zgłoszone w sprawie o zasądzenie świadczenia można je było wiązać z tym pierwotnie zgłoszonym i - w granicach dopuszczalnej wykładni oświadczeń woli, w tym i procesowych - przyjmować, że odnosi się ono do tego samego okresu, co roszczenie o zasądzenie wynagrodzenia. W związku z decyzją o wyłączeniu roszczenia informacyjnego do oddzielnego rozpoznania i rozstrzygnięcia niezbędne stało się jego sprecyzowanie, a to w celu jasnego określenia granic kognicji sądu w tej sprawie. Sprecyzowanie żądania tak, aby spełniało wymagania określone w art. 187 § 1 k.p.c. nie jest warunkiem uwzględnienia powództwa, ale przystąpienia do jego rozpoznania i dopóki nie nastąpi, dopóty sąd nie ma podstaw do wypowiedania się merytorycznie w sprawie, a wypowiedzią merytoryczną jest także decyzja o oddaleniu powództwa. Bezzasadnie zatem pozwany zarzuca, że Sąd powinien oddalić niesprecyzowane żądanie, zamiast udzielenia powodowi pouczeń i wyznaczenia mu czasu na jego sprecyzowanie.

Granice rozpoznania sprawy w postępowaniu apelacyjnym wyznaczone zostały w art. 378 § 1 k.p.c. i Sąd Apelacyjny rozpoznał sprawę w tych graniach. Trafnie pozwany podnosi, że sąd rozpoznający sprawę w postępowaniu apelacyjnym nie jest związany zarzutami naruszenia prawa materialnego, gdyż powinien je właściwie zastosować z urzędu, a ewentualne naruszenie przez sąd pierwszej instancji art. 6 k.c. mieściłoby się w kategorii wad materialnoprawnych rozstrzygnięcia. W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny nie znalazł jednak podstaw do zarzucenia Sądowi Okręgowemu, że ten wadliwie ocenił reguły rozkładu ciężaru dowodu. Nie zarzucił zresztą także pozwanemu, że ten spóźnił się z ponoszeniem zarzutów materialnoprawnych, ale że spóźnił się z zarzutami zmierzającymi do zakwestionowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, która została w postępowaniu przed Sądem Okręgowym prawidłowo zrekonstruowana, a pewne okoliczności zostały uznane za niesporne wobec tego, że pozwany nie zaprzeczył twierdzeniom powoda co do tych okoliczności w czasie trwania postępowania przed Sądem pierwszej instancji.

Z art. 70 ust. 2¹ *in principio* p.a.p.p. wynika, że współtwórcy utworów audiowizualnych mają prawo do określonego w tym przepisie wynagrodzenia,

również (pkt 4) z tytułu reprodukowania utworów audiowizualnych na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego. Stosownie do art. 70 ust. 3 p.a.p.p., wynagrodzenie to wypłacane jest za pośrednictwem właściwej organizacji zbiorowego zarządzania takimi prawami. Powód ma status organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, a - jak wynika z ustaleń będących podstawą rozstrzygnięcia - jego zakres działania obejmował zarządzanie prawami autorskimi do utworów literackich, muzycznych, słowno-muzycznych, choreograficznych, scenicznych i sceniczno-muzycznych zawartych w utworach audiowizualnych na polach eksploatacji obejmujących w szczególności zwielokrotnianie i wprowadzanie ich do obrotu. Z decyzji wyznaczających zakres repertuaru w zarządzie powoda wynika, że jest on organizacją właściwą do pobierania od korzystających tantiem audiowizualnych określonych w art. 70 ust. 2¹ p.a.p.p., jak również do dochodzenia we własnym imieniu tych praw na drodze sądowego postępowania cywilnego, z wyłączeniem osób bezpośrednio uprawnionych na gruncie stosunków regulowanych prawem autorskim, którym taka legitymacja czynna nie przysługuje w tych sprawach. Potwierdzeniem legitymacji procesowej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do dochodzenia roszczeń przewidzianych ustawą w zakresie, który odpowiada chronionemu przez nią repertuariowi i polom eksploatacji jest art. 105 ust. 1 p.a.p.p. Przepis ten w powiązaniu z art. 70 ust. 3 p.a.p.p. upoważnia organizację zbiorowego zarządzania do wystąpienia o zasądzenie wynagrodzenia lub opłaty dotyczącej określonego sposobu korzystania z praw autorskich na swoją rzecz, bez wyliczania osób, na rzecz których prawo materialne przewidziało uprawnienie do uzyskania tego świadczenia. Do organizacji należy natomiast redystrybucja uzyskanych świadczeń na rzecz twórców (szerzej w wyroku Sądu Najwyższego z 27 listopada 2015 r., I CSK 956/14, nieopubl.).

Do uwzględnienia powództwa organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi opartego na art. 70 ust. 2¹ p.a.p.p. wystarczające jest wykazanie, że zezwolenie, na podstawie którego działa obejmuje kategorię podmiotów uprawnionych do wynagrodzenia. Organizacja nie musi wykazywać, że jest upoważniona do ochrony wszystkich podmiotów materialnie uprawnionych, a dodatkowe wynagrodzenie przysługuje współtwórcom nawet wtedy, gdy

z ochrony własnej może również korzystać producent utworu na zasadach określonych w art. 70 ust. 1 ustawy (por. też wyrok Sądu Najwyższego z 17 września 2014 r., I CSK 621/13, nieopubl.). Ostatnio w wyroku z 9 listopada 2017 r., I CSK 51/17 (nieopubl.) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że powód z uwagi na zakres działania ustalony decyzjami powołanymi także w ramach podstawy faktycznej rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie ma legitymację do dochodzenia wynagrodzenia przewidzianego w art. 70 ust. 2¹ pkt 4 p.a.p.p. w związku z reprodukowaniem filmów na nośnikach przeznaczonych do osobistego użytku i dołączonych do czasopism wprowadzanych przez powoda na rynek.

Jeśli organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi ma legitymację do dochodzenia roszczenia o wynagrodzenie i opłaty przewidziane prawem autorskim, to ma też legitymację do dochodzenia roszczenia informacyjnego, które służy rozeznaniu przez nią, czy przeciwko konkretnemu podmiotowi przysługują jej roszczenia o wymienione wyżej świadczenia i w jakich granicach. Na podstawie art. 105 ust. 2 p.a.p.p. z roszczeniami informacyjnymi może zresztą wystąpić tylko organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi.

Roszczenie informacyjne, o którym mowa w art. 105 ust. 2 p.a.p.p. przedawnia się w terminie dziesięcioletnim, tak samo jak roszczenie o zapłatę wynagrodzenia i opłat, do obliczenia których służy. Przyczyny, które usprawiedliwiają uznanie, że roszczenie to nie jest związane z działalnością gospodarczą organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi zostały objaśnione przez Sąd Najwyższy w wyrokach z 25 stycznia 2017 r., IV CSK 125/16, OSN-ZD 2017, nr 4, poz. 62 oraz niepublikowanych z 6 lipca 2016 r., IV CSK 653/15 i z 27 listopada 2015 r., I CSK 956/14.

O zakresie obowiązku informacyjnego podmiotu korzystającego z utworów objętych ochroną prawnoautorską i okresie, za który obowiązek ten ma być zrealizowany należy wnioskować na podstawie norm prawa prywatnego, a nie na podstawie Ordynacji podatkowej stworzonej dla stosunków publicznoprawnych. Stąd też nie mogą odnieść skutku zarzuty pominięcia przez Sąd Apelacyjny regulacji przewidzianej w art. 86 § 1 o.p. Terminy przedawnienia zobowiązań podatkowych są oczywiście różne od terminów przedawnienia zobowiązań

cywilnych, a nałożone na podatników w Ordynacji podatkowej obowiązki przechowywania dokumentów, na podstawie których można zbadać, czy rzetelnie wywiązali się z zobowiązań podatkowych nie mogą być przenoszone na grunt stosunków cywilnoprawnych i wykorzystywane jako argument za czasowym ograniczeniem zakresu roszczenia przewidzianego przez art. 105 ust. 2 p.a.p.p. Podmiot stosunków cywilnoprawnych w swoich decyzjach na temat okresu, przez który przechowuje dokumentację obrazującą zakres i sposób działania powinien kierować się terminami przedawnienia roszczeń przewidzianych przez prawo cywilne.

Organizacja zbiorowego zarządzania dochodząca roszczeń informacyjnych przewidzianych w art. 105 ust. 2 p.a.p.p. może domagać się informacji niezbędnych do udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy doszło do wkroczenia w sferę objętą jej zarządem, a jeżeli tak, to jakich utworów lub wykonan artystycznych to dotyczy i w jakim zakresie oraz czy podmiot korzystający z nich w formach, z którymi prawo wiąże obowiązek zapłaty wynagrodzenia lub opłat wywiązał się z tego obowiązku oraz w jakiej ewentualnie wysokości roszczenia o te świadczenia pozostają niezaspokojone (por. uchwała Sądu Najwyższego z 17 września 2009 r., III CZP 57/09, OSNC 2010, nr 4, poz. 49 oraz wyroki Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2013 r., I CSK 617/12, OSNC-ZD 2014, nr D, poz. 62, z 17 września 2014 r., I CSK 621/13, nieopubl.). Obowiązek informacyjny dotyczy takich danych doniosłych dla określenia wysokości roszczeń o zasądzenie wynagrodzenia lub opłat, które podmiot prowadzący działalność gospodarczą w sposób racjonalny ekonomicznie i uczciwy w stosunku do kontrahentów i uczestników rynku powinien na jej temat zgromadzić. Uwzględnienie roszczenia informacyjnego zgłoszonego przez organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi na podstawie art. 105 ust. 2 p.a.p.p. nie wymaga wykazania przez nią, że pozwany rzeczywiście dysponuje konkretną informacją, wystarczy bowiem, że żądana informacja ma taki charakter, iż pozwany powinien nią dysponować. Informacje, do udzielenia których Sądy zobowiązały pozwanego w niniejszej sprawie należą do takich, które powinien zgromadzić przedsiębiorca prowadzący działalność o takiej skali i profilu, jak pozwany.

Gdy chodzi o rodzaj informacji, o udzielenie których może zabiegać organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, to trzeba wskazać, że art.

105 ust. 2 p.a.p.p. jednoznacznie stanowi, że mają to być informacje niezbędne do określenia wysokości wynagrodzeń i opłat, o zapłatę których organizacja może wystąpić. Powyższe oznacza, że co do zasady zakres informacji żądanych przez organizację zbiorowego zarządzania jest limitowany przyjętą przez nią metodą wyliczania wynagrodzeń, których dotyczy art. 70 ust. 2¹ pkt 4 p.a.p.p. Organizacja powinna zatem objaśnić, w nawiązaniu do jakich kryteriów oblicza wynagrodzenie, którego zażąda od podmiotu dokonującego reprodukcji utworu audiowizualnego na egzemplarzu służącym do osobistego użytku i żądać od pozwanego tylko takich informacji, które są jej niezbędne do zastosowania przyjętej przez nią metody obliczenia wynagrodzenia. Jeśli jednak roszczenie informacyjne zostanie zgłoszone już po wystąpieniu z żądaniem zasądzenia wynagrodzenia, w związku z zakwestionowaniem przez pozwanego metody jego obliczania i podniesieniem zarzutu niewykazania wysokości żadanego świadczenia, to może ono objąć te dane, które w sprawie o zasądzenie wynagrodzenia zostaną zaakceptowane jako istotne ze względu na metodę jego obliczenia, która może być uznana za właściwszą.

Trzeba przy tym podkreślić, że wykonanie orzeczenia nakazującego pozwanemu wypełnienie obowiązku informacyjnego wobec organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi ma służyć osiągnięciu celu roszczenia przewidzianego przez art. 105 ust. 2 p.a.p.p., a zatem określeniu wynagrodzenia lub opłaty, której organizacja może od tej osoby zażądać. Gdy dojdzie do ich określenia, czy to na zasadzie porozumienia między organizacją i podmiotem zobowiązanym do zapłaty, czy na podstawie prawomocnego wyroku, ustają przyczyny dochodzenia i egzekwowania roszczenia informacyjnego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 108 § 1, art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw

kc